

Sygn. akt III AUa 846/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

Sędziowie: SSA Iwona Szybka

SSA Beata Michalska

Protokolant: st. sekr. sąd. Kamila Tomasik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 grudnia 2015 r. w Ł.

sprawy **R. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o emeryturę

na skutek apelacji R. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 27 lutego 2015 r. sygn. akt VIII U 772/14,

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 846/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 stycznia 2014 roku w sprawie znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił R. S. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił 26 lat 2 miesiące i 18 dni stażu sumarycznego, przy czym nie wykazał 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, że nie uwzględnił ubezpieczonemu do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 grudnia 1976 roku do 30 września 1990 roku, gdyż wykazane stanowisko – masarz - nie jest wymienione w dziale X poz.7 punkt 8, 10 uchwały Zarządu Głównego (...) z dnia 25 lipca 1983 roku.

W odwołaniu od powyższej decyzji R. S. wniósł o jej zmianę. Wyjaśnił, że w okresie od 1 grudnia 1976 roku do 30 września 1990 roku pracował w warunkach szczególnych, a świadczą o tym stosowne zaświadczenie oraz zeznania świadków.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że wprawdzie ubezpieczony przedłożył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w Spółdzielni Rolniczo – Handlowej w T. w okresie od 1 grudnia 1976 roku do 30 września 1990 roku na stanowisku masarza w chłodniach składkowych, to jednak stanowisko masarza nie zostało wymienione w dziale X, poz.7 punkt 8, 10 załącznika do uchwały Zarządu Głównego (...) z dnia 25 lipca 1983 roku (na które to przepisy powoływał się

pracodawca). W powyższym wykazie wskazano w punkcie 8 stanowisko mrożonkowego, zaś w punkcie 10 stanowisko przeładunkowego chłodniczego.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 27 lutego 2015 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 21 stycznia 2014 roku.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony R. S. urodził się (...). W dniu 30 października 2013 roku ubezpieczony skończył 60 lat.

W dniu 17 października 2013 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę. Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował 26 lat 2 miesiące i 18 dni ogólnego stażu pracy.

Do 1 stycznia 1999 roku R. S. był zatrudniony w następujących okresach:

- 1) od dnia 1 kwietnia 1971 roku do 31 marca 1974 roku w Zakładzie (...) jako uczeń wędliniarstwa,
- 2) od dnia 1 grudnia 1976 roku do dnia 1 października 1990 roku w Gminnej Spółdzielni (...) w T. na stanowisku masarza,
- 3) od dnia 2 listopada 1990 roku do dnia 28 lutego 1992 roku w (...) Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym (...) na stanowisku rzeźnika,
- 4) od dnia 10 marca 1992 roku do 10 czerwca 1992 roku w (...) s.c. w W. jako pracownik fizyczny,
- 5) od dnia 1 października 1993 roku do 31 marca 1994 roku w PPHU (...)G. K. jako masarz,
- 6) od 1 czerwca 1995 roku do 31 października 1998 roku w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym (...) J. F. jako masarz.

W okresie od 26 kwietnia 1974 roku do 12 kwietnia 1976 roku ubezpieczony odbywał służbę wojskową.

W okresie od 9 lipca 1992 roku do 8 lipca 1993 roku, od 17 maja 1994 roku do 16 maja 1995 roku, od 10 listopada 1998 roku do 9 maja 1999 roku wnioskodawca pobierał zasiłek przedemerytalny.

Ubezpieczony został zatrudniony w Gminnej Spółdzielni (...) w T. od dnia 1 grudnia 1976 roku, na podstawie umowy o pracę na okres próbny 2 tygodni, na stanowisku ubojowca.

Od dnia 1 stycznia 1978 roku powierzono ubezpieczonemu obowiązki masarza - wędliniarza. Ubezpieczony otrzymał również zakres obowiązków na stanowisku masarza - wędliniarza. Ubezpieczony podlegał kierownictwu masarni. Do obowiązków ubezpieczonego zgodnie z zakresem czynności należało: rozdrabnianie mięsa, wiązanie i skręcanie wędlin i wyrobów wędliniarskich, nadziewanie osłonek, sznurowanie osłonek, sznurowanie szynek, baleronów, sparzanie, podpiekanie, gotowanie i wędzenie wędlin.

W angażach z dnia 1 lipca 1979 roku, 30 października 1980 roku, 1 stycznia 1981 roku, 7 maja 1981 roku, 4 listopada 1981 roku, 22 czerwca 1982 roku, 26 sierpnia 1982 roku, 5 sierpnia 1983 roku, 10 grudnia 1984 roku, 24 lutego 1986 roku, 18 września 1986 roku, 23 lipca 1987 roku, 4 maja 1988 roku, 26 sierpnia 1988 roku, 10 marca 1989 roku, 21 sierpnia 1989 roku, 25 kwietnia 1990 roku pracodawca powierzał ubezpieczonemu obowiązki masarza-wędliniarza i masarza.

W okresie od 23 lipca 1987 roku pracodawca wypłacał ubezpieczonemu dodatek za szkodliwość. Dodatek ten nie został przyznany ubezpieczonemu od dnia 1 kwietnia 1988 roku.

Ubezpieczony nie był członkiem Gminnej Spółdzielni (...) w T..

Zakład pracy wydał ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z którego wynika, że ubezpieczony w okresie od 1 grudnia 1976 roku do 30 września 1990 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace masarza określone w wykazie A, dziale X pozycji 7, punkt 8, 10 wykazu stanowiącego załącznik do uchwały Zarządu Głównego (...) z dnia 25 sierpnia 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Gminna Spółdzielnia (...) w T. składała się z dwóch zakładów: produkcyjnego i chłodni, która znajdowała się w innym miejscu zakładu. W zakładzie pracy zatrudnionych było od 10 do 12 osób, a pracownicy nie otrzymywali dodatków za pracę w warunkach szkodliwych, lecz jedynie zupy regeneracyjne.

Ubezpieczony wykonywał obowiązki pracownicze jedynie w dziale chłodni. Ubezpieczony miał odzież ochronną oraz rękawiczki. Ubezpieczony zajmował się układaniem towaru w chłodni (owijał mięso po czym wkładał je do zamrażarki), przyjmował oraz wydawał mięso znajdujące się w chłodni. Ubezpieczony przebywał w chłodni przez okres około 5 godzin dziennie. Mył mięso oraz ustawiał je w chłodni. W pozostałym czasie pracy ubezpieczony zajmował się innymi czynnościami takimi jak produkcja wędlin, mielenie mięsa czy też ubój zwierząt. W okresach zwiększonej produkcji ubezpieczony pracował w chłodni przez 8 godzin dziennie.

Ubezpieczony nie gotował wędlin, nie sznurował szynek, baleronów, nie zajmował się ich wędzeniem.

W zakładzie pracy zdarzały się przestoje, podczas których nie prowadzono produkcji.

W dniu 1 czerwca 1995 roku ubezpieczony zwrócił się do J. F. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H. (...) z prośbą o zatrudnienie na stanowisku masarza.

Od dnia 1 lipca 1995 roku ubezpieczony został zatrudniony przez J. F. na stanowisku masarza. Ubezpieczony pracował w P.P.H. (...) na stanowisku masarza od 1 czerwca 1995 roku do 31 października 1998 roku.

W dniu 10 września 1996 roku ubezpieczony otrzymał zaświadczenie o zdolności do pracy na stanowisku masarza.

Do obowiązków ubezpieczonego należał rozbiór półtuszy wieprzowych i ćwierci wołowych, produkcja wędlin i podrobów – mielenie mięsa, napełnianie w osłonki, parzenie wędlin i podrobów, wędzenie wędlin.

W P.P.H. (...) ubezpieczony wykonywał swoją pracę w chłodni. Ubezpieczony wydawał mięso po uboju, mył półtusze, przynosił je do chłodni. Ubezpieczony także rozdzielał mięso i wydawał je na produkcję.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy przywołując treść przepisów art. 32 art. i art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz §3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznał odwołanie za niezasadne.

Zdaniem Sądu I instancji, analiza treści wykazu A załącznika do ww. rozporządzenia wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych zostały zaliczone prace wymienione w Dziale X punkt 7 prace w chłodniach skladowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0°C. Do prac wykonywanych w szczególnych warunkach zaliczone zostały również prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt (Dział X punkt 8). Do pracy w warunkach szczególnych nie zostały zaliczone prace na stanowisku masarza i masarza-wędliniarza.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony nie spełnia wszystkich warunków do przyznania prawa do emerytury określonych w art.184 ust.1 ww. ustawy. Wprawdzie ubezpieczony skończył 60 lat, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, wykazał staż pracy na dzień 1 stycznia 1999 roku ponad 25 lat, jednak nie wykazał, że do 1 stycznia 1999 roku pracował co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych. W toku

postępowania ubezpieczony nie przedstawił żadnych wiarygodnych dowodów na potwierdzenie, że w spornym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych.

Z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego zarówno z okresu zatrudnienia w Gminnej Spółdzielni (...) w T. jak i w P.P.U. F. J. F. wynika, że ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku masarza-wędliniarza i masarza. Z żadnego z dokumentów z akt osobowych nie wynika, aby po 1 stycznia 1978 roku powierzono ubezpieczonemu pracę w chłodniach. Z umowy o pracę zawartej z Gminną Spółdzielnią (...) w T. wynika, że ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku ubojowca od 1 grudnia 1976 roku i pracę tę wykonywał do 31 grudnia 1977 roku, bowiem od 1 stycznia 1978 roku powierzono mu czynności masarza-wędliniarza. W ocenie Sądu Okręgowego, trudno przyjąć, by zakład pracy przez cały okres zatrudnienia wnioskodawcy wskazywał w angażach stanowisko, którego ubezpieczony nie zajmował, a nadto powierzał obowiązki (masarza i masarza wędliniarza), których wykonania nie wymagał, skoro jak wynika z zeznań ubezpieczonego pracował w chłodni.

Sąd zaznaczył, że powoływane przez Spółdzielnię w zaświadczeniu o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych punkty 8 i 10 działu X pozycja 7 załącznika do uchwały Zarządu Głównego (...) z dnia 25 sierpnia 1983 roku odnoszą się do prac mrożonkowego oraz przeladunkowego chłodniczego wykonywanych w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0° C. Brak jest jednak jednoznacznych i pewnych dowodów, że ubezpieczony wykonywał takie prace, wbrew angażom wydawanym przez pracodawcę. Skoro stanowiska pracy były wymienione w załączniku do uchwały Zarządu Głównego (...) pracodawca ubezpieczonego miał możliwość określenia stanowiska pracy ubezpieczonego w sposób prawidłowy i odpowiadający rzeczywistości. Nie uczynił tego w żadnym z dokumentów, zatem należy przyjąć, że ubezpieczony takich prac nie wykonywał.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, nawet jeśli przyjąć za wiarygodne twierdzenie ubezpieczonego, że w Gminnej Spółdzielni (...) w T. wykonywał pracę w chłodni, to nie ma jednoznacznych dowodów, że praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W odniesieniu do zatrudnienia ubezpieczonego w Gminnej Spółdzielni (...) zarówno ubezpieczony jak i świadkowie stwierdzili, że ubezpieczony pracował w dziale chłodni pomimo wskazania zarówno w angażach jak i świadectwie pracy stanowiska masarza. Określili przy tym, na czym polegały jego obowiązki w dziale chłodni. Niemniej jednak zeznania świadków S. B. oraz S. K. nie są zgodne. Świadczenie inaczej określili długość czasu, jaki ubezpieczony spędzał danego dnia w chłodni. Z zeznań świadka S. B. wynika, że ubezpieczony pracował cały czas w chłodni, zaś z zeznań świadka S. K. wynika, że pracował w chłodni 5 godzin. Ponadto zeznania świadka S. K. wskazują, że ubezpieczony wykonywał także inne obowiązki w zakładzie pracy, takie jak: mielenie mięsa, wędzenie wędlin czy też pomoc przy uboju zwierząt. Obowiązki wskazane przez świadka wynikają także z zakresu czynności powierzonych ubezpieczonemu.

Sąd I instancji odmówił wiary zeznaniom świadka S. B. i ubezpieczonego w części, dotyczącej wykonywania przez ubezpieczonego pracy stale w chłodni, bowiem zeznania te są sprzeczne nie tylko z zeznaniami świadka S. K., ale także z dowodami z dokumentów, z których wynika, że ubezpieczonemu powierzono od 3 kwietnia 1978 roku stanowisko masarza. Ubezpieczony otrzymał również zakres obowiązków na tym stanowisku, a po zakończeniu pracy, świadectwo pracy z którego wynika, że był zatrudniony jako masarz.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił także na uznanie, że w P.P.H. (...) J. F. ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, bowiem R. S. będąc zatrudnionym na stanowisku masarza, nie wykonywał tylko prac w chłodni, ale zajmował się także innymi pracami jak: wydawanie mięsa po uboju, mycie półtuszy, przenoszenie ich do chłodni, rozdzielanie mięsa i wydawanie go na produkcję. Zarówno ubezpieczony jak i świadek S. C. wskazali, że ubezpieczony w zakładzie zajmował się myciem półtuszy, po czym umieszczał je w chłodni. Zdaniem Sądu meriti zeznania te są sprzeczne z zakresem obowiązków, jakie pracodawca powierzył ubezpieczonemu. Nadto ubezpieczony zeznał, że pracował też w dziale rzeźni, gdyż wystarczyło mu już pracy w chłodniach. Powyższe okoliczności nie dają podstaw do ustalenia ponad wszelką wątpliwość rzeczywistych obowiązków wykonywanych przez wnioskodawcę w tym zakładzie pracy.

Sąd I instancji podkreślił, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 roku, I UK 393/10). Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art. 32 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Jak wynika z powyższego nie chodzi zatem o nazwę i ilość zajmowanych stanowisk, co o charakter i warunki, w jakich dana praca jest wykonywana.

W ocenie Sądu Okręgowego, ubezpieczony nie przedstawił jasnych i precyzyjnych dowodów na potwierdzenie okoliczności, że w Gminnej Spółdzielni (...) w T. i P.P.H. (...) J. F. pracował w chłodniach i praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Apelację od powyższego wyroku wniósł ubezpieczony zastąpiony przez profesjonalnego pełnomocnika, zarzucając:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego materiału dowodowego, wyrażającą się uznaniu, że:

- R. S. nie pracował w warunkach szczególnych w okresie od 1 grudnia 1976 roku do 30 września 1990 roku w Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w T. oraz od 1 czerwca 1995 roku do 31 października 1998 roku w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym "F.", podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy, w szczególności zeznania samego ubezpieczonego, załączone dokumenty i zeznania świadków takiemu wnioskowi przeczą;
- zeznania świadka: S. K. i S. B. nie są zgodne, podczas gdy świadkowie pracowali w dwóch różnych miejscach pracy;
- S. K. i S. B. pracowali razem w Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w T., podczas gdy pracował w tym miejscu jedynie S. B.;
- R. S. nie pracował w warunkach szczególnych w okresie od 1 grudnia 1976 roku do 30 września 1990 roku w Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w T., podczas gdy otrzymał świadectwo pracy w szczególnych warunkach.

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez jego niezastosowanie podczas gdy zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy wskazuje, że przepis ten winien być zastosowany.

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i uwzględnienie odwołania oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpatrzenia.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest niezasadna.

Na wstępie przypomnieć należy, że emerytura w obniżonym wieku jest świadczeniem szczególnym, zatem stosowanie i wykładnia przepisów, które normują przyznanie prawa do tego świadczenia musi być wykładana ściśle. Stosownie do przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 roku poz. 1440 ze zm.), ubezpieczeni, którzy urodzili się po dniu 31 grudnia 1948 roku mają prawo

do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku osiągnęli:

- okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej za względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Zarówno w art. 184 ust. 1 pkt 1 jak i w art. 32 ust. 4 ustawodawca odsyła do „przepisów dotychczasowych”. Przepisy dotychczasowe w rozumieniu niniejszych przepisów to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (§ 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.)).

Pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wskazanych w załączniku A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale, tj. codziennie i w pełnym wymiarze czasu pracy tj. przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki właśnie wymiar czasu pracy, w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

W sprawie bezsporne jest, że wnioskodawca posiada na dzień 1 stycznia 1999 roku wymagany tzw. ogólnego stażu pracy i nie jest członkiem OFE. W sporze pozostawało czy R. S. legitymuje się wymaganym przez ustawę 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Apelacyjnego zebrany w sprawie materiał dowodowy, jak trafnie zauważył Sąd meriti, nie daje podstaw do przyjęcia, że R. S. legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS i rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku.

Należy zgodzić się z tylko z jednym zarzutem postawionym w apelacji, że Sąd Okręgowy błędnie skonfrontował zeznania świadka S. K. z zeznaniami świadka S. B., pozostałe zarzuty Sąd Apelacyjny uznał za niezasadne. Rację ma apelujący, że tylko świadek S. B. pracował w Spółdzielni Rolniczo – Handlowej w T.. Z postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 16 grudnia 2014 roku (k. 62 verte) wynika jednoznacznie, że świadek S. K. zeznał na okoliczność pracy z wnioskodawcą w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowym (...), nie zaś w spółdzielni w T., jednakże poczyniony przez Sąd I instancji błąd w tym przedmiocie, nie powoduje zmiany stanowiska w kwestii nieudowodnienia przez R. S. wykonywania, w pełnym wymiarze czasu pracy, pracy w warunkach szczególnych w Spółdzielni Rolniczo – Handlowej w T..

Stanowisko Sądu Okręgowego stwierdzające brak podstaw do zaliczenia, jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, okresu zatrudnienia w Spółdzielni Rolniczo – Handlowej w T. w okresie od 1 grudnia 1976 r. do 30 września 1990 r. należy uznać za prawidłowe. Z umowy o pracę zawartej z Gminną Spółdzielnią (...) w T. wynika jednoznacznie, że wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku ubojowca, a następnie od dnia 1 stycznia 1978 roku wnioskodawcy powierzono obowiązki masarza - wędliniarza. We wszystkich dokumentach przekazanych przez byłego pracodawcę, m.in. o zmianach stawki godzinowej zaszeregowania, zakresie obowiązków, stanowisko R. S. zostało określone jako masarz, bądź masarz – wędliniarz. Również ze świadectwa pracy wystawionego przez pracodawcę i zaświadczeń ZUS Rp-7 wynika, że ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku masarza. W tej sytuacji za nielogiczne należy uznać twierdzenia przeciwne forsujące tezę, iż ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w chłodni. Okoliczności powyższe wynikają jedynie z zeznań świadka S. B. i samego ubezpieczonego stojąc w opozycji do licznych dokumentów pracowniczych nadesłanych przez byłego pracodawcę.

Jak już wyżej wskazano wcześniejsza emerytura w obniżonym wieku jest instytucją wyjątkową, określającą szczególne uprawnienia uprzywilejowanego kręgu podmiotów do nabycia prawa do tego świadczenia. Z tego też powodu przepisy ją normujące wymagają ścisłej wykładni i pewnego ustalenia spełnienia przez ubezpieczonego przesłanek wynikających z przepisów prawa. Nie można zatem poprzestać tylko na uprawdopodobnieniu spełnienia określonych wymogów, lecz musi to zostać udowodnione, w szczególności za pomocą dowodu z dokumentów. Toteż zeznania świadków, które nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych (m.in. angażach, dokumentach określających zakres obowiązków), nie mogą stanowić miarodajnego, pewnego dowodu pracy w warunkach szczególnych. Za niedopuszczalne należy uznać oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków w sytuacji, gdy z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy wynikają okoliczności przeciwne. Ustalenie prawa do świadczenia z ubezpieczenia lub też określenie jego wysokości wymaga przedstawienia dowodów precyzyjnych, jednoznacznych i pewnych (por. m.in. wyrok SN z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97, LEX nr 34199, wyrok SA w Lublinie z dnia 5 lutego 2014 roku, III AUa 1368/13, LEX nr 1425488, wyrok SA w Lublinie z dnia 10 listopada 2015 roku, III AUa 718/15, LEX nr 1932000). Powyższe stanowisko Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje. Nie można zatem uznać, że zeznania świadka S. B. i samego wnioskodawcy stanowią dowód pozwalający w jasny i precyzyjny sposób ustalić rzeczywisty charakter pracy wnioskodawcy i rodzaj wykonywanych przez niego czynności, bowiem okoliczności przywołane w zeznaniach nie korelują z dokumentacją pracowniczą. Wnioskodawca co prawda przedłożył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 11 sierpnia 2013 r., zgodnie z którym podczas zatrudnienia wykonywał prace w chłodniach składowych (wykaz A dział X, poz. 7 pkt 8,10) wykazu stanowiącego załącznik do uchwały Zarządu Głównego (...) z dnia 25 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach spółdzielczości rolniczej, jednakże stanowisko masarza nie zostało w tym załączniku wymienione. Pod pozycjami wskazanymi w świadectwie pracy wymieniono inne stanowiska (pkt 8 – mroźnikowy, pkt 10 – przeładunkowy chłodniczy wykonywanych w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0°C). W tym miejscu wskazać należy, że świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich zapisane, natomiast świadectwo pracy traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny. W konsekwencji powyższego w ramach postępowania sądowego sąd ocenia zarówno zasadność odmowy wydania przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, jak i zasadność umieszczenia w świadectwie pracy

wzmianki, że pracownik wykonywał pracę w warunkach szczególnych (por. wyrok SN z dnia 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619/98, OSNP 2000/11/439). W ocenie Sądu odwoławczego, brak było podstaw po stronie pracodawcy do wystawienia ubezpieczonemu świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W świetle powyższego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, R. S. nie przedstawił jednoznacznych i pewnych dowodów, że praca świadczona w Gminnej Spółdzielni (...) w T. była wykonywana w warunkach szczególnych na stanowiskach wymienionych w wykazie A, w szczególności, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w chłodni.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w kontekście pracy ubezpieczonego w okresie od 1 czerwca 1995 r. do 31 października 1998 r. w Przedsiębiorstwie Produkcyjno - Handlowym (...) J. F. również nie pozwala na zakwalifikowanie pracy świadczonej przez ubezpieczonego w tym okresie jako pracy w warunkach szczególnych. Warunek ten jest bowiem spełniony, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku stale, to jest ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach. Zeznania świadków przesłuchanych na etapie postępowania rozpoznawczego, jak i samego skarżącego nie dają podstaw do uznania, że ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace wymienione w wykazie. Jak wynika z dokonanych ustaleń faktycznych wnioskodawca nie pracował wyłącznie w chłodni, bowiem wykonywał także inne prace: pomagał przy uboju świń, wydawał mięso po uboju, mył półtusze, zajmował się rozdzielaniem i wydawaniem mięsa na produkcję. Z zeznań świadka S. K. wynika, że ubezpieczony pracował w chłodni jedynie 5 godzin dziennie, zaś w pozostałym czasie pomagał przy uboju świń, wędził wędliny, zajmował się mieleniem mięsa. Zauważyć należy, że tylko okresy wykonywania zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wypełniają kryterium uznania pracy o cechach znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznego stopnia uciążliwości, lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stałe wykonywanie takich prac oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub okresowe, a nie stałe świadczenie pracy wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia (por. postanowienie SN z dnia 3 października 2008 r., II UK 133/08, LEX nr 658191, wyrok SN z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, OSNP 2009/21-22/290). Tylko incydentalne, krótkotrwałe i uboczne czynności nieodpowiadające pracy w warunkach szczególnych, wykonywane w wymiarze nieznaczącym dla schematu codziennych i stałych obowiązków pracownika zatrudnionego w warunkach szczególnych, nie wpływają na przyjęcie, że praca była wykonywana w pełnym wymiarze. Natomiast wszystkie czynności stałe muszą odpowiadać jednemu z rodzajów prac wskazanych w wykazie A załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 26 sierpnia 2015 r., III AUa 1515/14, LEX nr 1814786).

Reasumując, zdaniem Sądu Apelacyjnego, wnioski wyprowadzone przez Sąd Okręgowy z zebranego w sprawie materiału dowodowego, ocenionego logicznie i zgodnie z doświadczeniem życiowym, są w prawidłowe i potwierdzają zasadność ostatecznej konkluzji, że R. S. nie wykazał wykonywania przez 15 lat (na dzień 1 stycznia 1999 r.) wyłącznie tych czynności, które cechują pracę w szczególnych warunkach. Obowiązek udowodnienia wszystkich warunków nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym spoczywa bowiem na ubezpieczonym, zaś zważywszy na to, że „emerytura wcześniejsza”, jak już zostało to wyżej wskazane, jest przywilejem i stanowi odstępstwo od ogólnej zasady wyrażonej w art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, toteż wszelkie istotne wątpliwości (sprzeczności, niejasności), które pojawiają się w toku postępowania dowodowego oznaczają nieudowodnienie spełnienia warunków uzyskania prawa do tego świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że wnioskodawca nie nabył prawa do emerytury w obniżonym wieku z uwagi na nieudowodnienie posiadania 15 – letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, dlatego też Sąd Apelacyjny bezzasadną apelację ubezpieczonego oddalił z mocy art. 385 k.p.c.

Przewodniczący:

Sędziowie: